framlagi sveitarfélags til hafnarsjóðs, fólksfjölda og öðrum þeim atriðum, sem hafa áhrif á greiðslugetu hafnarsjóðsins.

II. Heimilt er að greiða úr ríkissjóði allt að 40% af stofnkostnaði þeirra dráttarbrauta, sem byggðar hafa verið frá árinu 1960 til gildistöku þessara laga af einstaklingum og félögum, eftir því sem fé er veitt til á fjárlögum.

Skilyrði fyrir greiðslu slíks framlags sé:

1. Eigi sé nema ein dráttarbraut í sveitarfélaginu.
2. Jafnframt dráttarbrautinni sé rekin skipasmíðastöð.
3. Í sveitarfélaginu sé rekin veruleg útgerð að dómi samgönguráðuneytisins.
4. Viðkomandi hafnarsjóður eða sveitarsjóður leggi fram a. m. k. 10% stofnkostnaðar á móti framlagi ríkissjóðs.
5. Um dráttarbrautina sé stofnað hlutafélag, þar sem framlög ríkis og sveitarfélags verði eignarhluti þeirra, enda nemi hann a. m. k. 50% hlutafjár.

Gjört í Reykjavík, 24. apríl 1973.

Kristján Eldjárn.
(L. S.)

Hannibal Valdimarsson.

Nr. 46. 25. apríl 1973.

LÖG

um kjarasamninga opinberra starfsmanna.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

1. gr.

Lög þessi taka til allra starfsmanna, sem skipaðir eru, settir eða ráðnir í þjónustu ríkisins, ríkisstofnana eða atvinnufyrirtækja ríkisins með föstum tíma-, viku- eða mánaðarlaunum, enda verði starf þeirra talið aðalstarf.

Ákvæði laganna taka þó ekki til:

1. Ráðherra, hæstaréttardómara né saksóknara ríkisins.
2. Starfsmanna Alþingis.
3. Starfsmanna ríkisbanka né lánastofnana ríkisins.
4. Iðnaðarmanna, sjómanna, verkafólks né starfsfólks í iðjuverum, en um kaup þeirra og kjör fer eftir kjarasamningum stéttarfélaga þeirra og vinnuveitenda, sbr. lög nr. 80/1938.

Ráðherra getur með reglugerð sett nánari ákvæði um framkvæmd þessarar greinar.

2. gr.

Fjármálaráðherra fer með fyrirsvar ríkissjóðs, að því er varðar kjarasamninga og aðrar ákvarðanir af hendi ríkisvalds samkvæmt lögum þessum. Hann getur skipað nefnd þriggja til fimm manna til að annast samninga af sinni hendi.

3. gr.

Heildarsamtök starfsmanna ríkisins, sem fjármálaráðherra hefur veitt viðurkenningu, fara með fyrirsvar ríkisstarfsmanna um gerð aðalkjarasamninga og aðrar ákvarðanir í því sambandi.

Heildarsamtök þessi skulu velja sér samninganefnd, sem fer með umboð þeirra til samningagerðar. Samtökin skulu tilkynna fjármálaráðherra formann og varaformann samninganefnda, eigi síðar en við uppsögn samninga, sbr. 2. mgr. 8. gr.

Stjórnir einstakra félaga innan viðurkenndra heildarsamtaka eða til þess kjörnar nefndir fara með fyrirsvar þeirra, að því er varðar þann þátt samninga, sem um ræðir í 6. gr. Stjórnir viðurkenndra heildarsamtaka skulu tilkynna fjármálaráðherra eigi síðar en við uppsögn kjarasamnings, hvaða félög hafi á hendi þennan samningsrétt.

Þrátt fyrir ákvæði 1., 2. og 3. mgr. er fjármálaráðherra heimilt að veita Læknafélagi Íslands, að beiðni hlutaðeigandi heildarsamtaka, rétt til að fara með kjarasamninga fyrir þá félagsmenn sína, sem ráðnir eru með skemmri uppsagnarfresti en þriggja mánaða. Tekur þetta bæði til aðalkjarasamninga og sérkjarasamninga.

Ríkisstarfsmaður, sem lög þessi taka til, sbr. 1. gr., á rétt til að vera félagsmaður viðurkenndra samtaka, sbr. 1. mgr., eða félags innan vébanda þeirra, eftir nánari reglum í samþykktum samtakanna. Ríkisstarfsmaður má eigi vera félagi eða aðili að félagi innan nema eins hinna viðurkenndu heildarsamtaka.

Ríkisstarfsmaður, sem eigi er innan vébanda heildarsamtaka þeirra, sem viðurkenningu hafa hlotið, sbr. 1. mgr., skal greiða til þeirra heildarsamtaka og aðildarfélags, sbr. 3. mgr., sem hann ætti að tilheyra, gjald, sem er jafnt og það, er mönnum í sambærilegri stöðu er gert að greiða, séu þeir innan heildarsamtaka.

II. KAFLI

4. gr.

Launakjör ríkisstarfsmanna, sbr. 1. gr., skulu ákveðin með kjarasamningum aðila þeirra, sem um ræðir í 2. og 3. gr.

Launakjör ríkisstarfsmanna, sem eigi eru innan vébanda heildarsamtaka þeirra, sem viðurkenningu hafa hlotið, sbr. 3. mgr. 3. gr., skulu ákveðin af fjármálaráðherra án samninga. Slíkar ákvarðanir skulu tilkynntar stjórnum viðurkenndra heildarsamtaka.

Launakjör hæstaréttardómara, ráðherra og saksóknara ríkisins skulu ákveðin af Kjaradómi.

5. gr.

Í aðalkjarasamningi, sbr. 1. og 2. mgr. 3. gr., skal kveðið á um fjölda launaflokka, meginreglur til viðmiðunar um skipan í launaflokka, föst laun, vinnutíma, laun fyrir yfirvinnu og orlof. Þá skal þar kveða á um greiðslu ferðakostnaðar.

Aðalkjarasamningur tekur ekki til lífeyrisréttinda, launa í veikindaforföllum, aukatekna og annarra hlunninda, sem líkt er farið.

6. gr.

Einstök félög, sbr. 3. mgr. 3. gr., skulu semja um skipan starfsheita og manna í launaflokka, sérákvæði um vinnutíma, ef um sérstakar aðstæður er að ræða, fæðisaðstöðu og fæðiskostnað, svo og önnur kjaraatriði, sem aðalkjarasamningur tekur ekki til og eigi eru lögbundin.

7. gr.

Kjarasamningar skulu vera skriflegir. Aðalkjarasamningur skal gerður til eigi skemmri tíma en tveggja ára og koma til framkvæmda 1. júlí næst á eftir gerð hans.

Nú verða almennar og verulegar kaupbreytingar á samningstímabili, og má þá krefjast endurskoðunar aðalkjarasamnings án uppsagnar. Sá aðili, sem endurskoðunar

krefst, skal senda gagnaðila sínum, sáttasemjara ríkisins og Kjaradómi skriflega kröfugerð. Náist ekki samkomulag innan mánaðar frá kröfugerð, skal sáttasemjari ríkisins sjálfkrafa taka deiluna til meðferðar og reyna sættir. Hafi deila eigi verið leyst innan hálfs mánaðar frá kröfugerð, tekur Kjaradómur við málinu til úrskurðar. Kjaradómur skal hafa lagt dóm á ágreiningsefnið innan mánaðar frá því, að hann tók við meðferð málsins. Að öðru leyti skulu ákvæði III. og IV. kafla laga þessara gilda um meðferð þessara mála. Þó skal samningur eða dómur Kjaradóms gilda frá þeim tíma, sem um semst eða Kjaradómur ákveður.

8. gr.

Uppsagnarfrestur kjarasamnings af hendi beggja aðilja skal eigi vera skemmri en 4 mánuðir miðað við áramót. Uppsögn aðalkjarasamnings felur í sér uppsögn sérsamninga samkvæmt 6. gr.

Uppsögn skal vera skrifleg og send í ábyrgðarbréfi eða kynnt viðtakanda á annan sannanlegan hátt.

9. gr.

Kjarasamningur framlengist um eitt ár í senn, m. a. með óbreyttum uppsagnarfresti, hafi honum eigi verið sagt upp réttilega.

10. gr.

Aðili, er segir upp kjarasamningi, skal samtímis uppsögn senda gagnaðilja sínum kröfugerð og megintillögur um nýjan aðalkjarasamning, og skulu samningsviðræður þá þegar upp teknar.

Þegar liðinn er mánuður frá upphafi uppsagnarfrests, skal aðili, er sagt hefur upp samningum, senda gagnaðilja sínum megintillögur sínar og kröfugerð um sérsamninga, sbr. 6. gr.

11. gr.

Endurrit af uppsögn aðalkjarasamnings svo og tillögur og kröfugerð um nýja samninga skal senda sáttasemjara ríkisins í vinnudeilum og Kjaradómi samtímis og gögn þessi eru send gagnaðilja.

III. KAFLI

12. gr.

Aðili aðalkjarasamnings getur, er slitnað hefur upp úr samningsumleitunum, vísað kjaradeilu til meðferðar sáttasemjara ríkisins í vinnudeilum.

Þegar mánuður uppsagnarfrests er liðinn, skal sáttasemjari ríkisins sjálfkrafa taka kjaradeilu til meðferðar og reyna sættir, hafi deilu eigi verið vísað til hans eða samningur komizt á fyrir þann tíma. Sáttasemjari getur þó frestað aðgerðum allt að viku, ef sérstaklega stendur á.

Ráðherra er heimilt, að fengnum tillögum sáttasemjara ríkisins eða aðilja, að skipa til sáttastarfs sérstakan sáttasemjara eða sáttanefnd, er hafi réttindi og skyldur ríkissáttasemjara samkvæmt lögum þessum.

13. gr.

Sáttasemjari ríkisins getur lagt fram miðlunartillögu í kjaradeilu.

Leynileg atkvæðagreiðsla starfandi ríkisstarfsmanna, er í hlut eiga, fer fram um miðlunartillögu undir yfirstjórn og eftirliti sáttasemjara. Það fer eftir ákvæðum laga um stéttarfélög og vinnudeilur, nr. 80/1938, hvort tillaga telst samþykkt eða felld.

Fjármálaráðherra greiðir fyrir hönd ríkissjóðs atkvæði um miðlunartillögu. Skal hann greiða atkvæði sitt leynilega, áður en allsherjaratkvæðagreiðslu samkvæmt 2. málsgr. lýkur.

Ákvæði laga nr. 80/1938 gilda að öðru leyti, eftir því sem við á, um sáttastarf samkvæmt lögum þessum.

14. gr.

Nú er deila um aðalkjarasamninga eigi til lykta leidd að liðnum tveimur mánuðum uppsagnarfrests, og tekur Kjaradómur þá við máli. Aðilar skulu þá þegar senda Kjaradómi greinargerðir um málið, enda er þá sáttameðferð þess á vegum sáttasemjara lokið.

Aðiljar geta fyrr á stigi máls en í 1. málsgr. segir vísað kjaradeilu til Kjaradóms, ef þeir eru um það sammála.

Eftir að sáttasemjari hefur fengið mál til meðferðar, getur hann og vísað máli til Kjaradóms án atbeina aðilja, þegar hann telur sýnt, að frekari sáttaumleitanir verði árangurslausar.

IV. KAFLI

15. gr.

Kjaradómur skal skipaður fimm dómendum og jafnmörgum varadómendum.

Hæstiréttur skipar þrjá dómendur. Skal einn þeirra vera lögfræðingur og formaður dómsins.

Fjármálaráðherra skipar einn dómanda.

Heildarsamtök þau, er viðurkenningu hafa hlotið, sbr. 1. mgr. 3. gr., skulu nefna einn dómanda hvert. Dómandi tekur sæti í dóminum, þegar fjallað er um mál, sem þau heildarsamtök, er nefndu hann, eru aðiljar að.

Sömu aðiljar skipa varadómendur.

Dómendur skulu skipaðir til fjögurra ára í senn.

Kjaradómur setur sér sjálfur starfsreglur, þar á meðal hvernig hann skuli skipaður, þegar teknar eru ákvarðanir þær, er greinir í 2. mgr. 4. gr.

16. gr.

Kjaradómur tekur kjaradeilu til meðferðar samkvæmt 14. gr. og skal hafa lagt dóm á ágreiningsefni fyrir lok uppsagnarfrests.

17. gr.

Þegar aðalkjarasamningur hefur verið gerður eða Kjaradómur hefur lokið dómi á kjaradeilu um aðalkjarasamning, skulu stjórnir einstakra félaga, sbr. 3. mgr. 3. gr., hefja samninga um skipan starfsheita í launaflokka, sérákvæði um vinnutíma, ef um sérstakar ástæður er að ræða, fæðisaðstöðu og fæðiskostnað, svo og önnur þau kjaraatriði, sem aðalkjarasamningur tekur eigi til og eigi eru lögbundin, sbr. þó 25. gr.

Aðiljar geta vísað þessari kjaradeilu til meðferðar sáttasemjara ríkisins til sáttaumleitana. Afskiptum sáttasemjara lýkur, þegar deilu er vísað til Kjaradóms, samkvæmt 3. mgr.

Þeim atriðum, sem eigi hefur verið samið um fyrir 1. maí næst á eftir gerð aðalkjarasamnings eða dómi Kjaradóms um aðalkjarasamning, skal skotið til Kjaradóms, er skera skal til fullnaðar úr ágreiningi aðilja innan tveggja mánaða.

Sérsamningar eða úrskurðir Kjaradóms samkvæmt þessari grein skulu koma til framkvæmda um leið og aðalkjarasamningur eða dómur Kjaradóms, sbr. 1. mgr. 7. gr. og 2. mgr. 22. gr.

18. gr.

Aðiljar skulu leggja ágreiningsefni skilmerkilega fyrir Kjaradóm. Þeir skulu tjá sig rækilega um kjaraatriði, lýsa því, sem þeir eru sammála um, og setja fram sjónarmið sín ásamt rökstuðningi og rækilegri málsreifun.

19. gr.

Kjaradómur aflar sér af sjálfsdáðum nauðsynlegra gagna og upplýsinga, og er honum rétt að krefjast skýrslna, munnlegra og skriflegra, af einstökum mönnum og embættismönnum.

20. gr.

Kjaradómur getur kvatt sérfróða menn til starfa í þágu dómsins og ráðuneytis um úrlausn mála.

21. gr.

Kjaradómur skal við úrlausnir sínar m. a. hafa hliðsjón af:

1. Kjörum launþega, er vinna við sambærileg störf hjá öðrum en ríkinu.
2. Kröfum, sem gerðar eru til menntunar, ábyrgðar og sérhæfni starfsmanna.
3. Afkomuhorfum þjóðarbúsins.

22. gr.

Dómur Kjaradóms er fullnaðarúrlausn kjaradeilu.

Dómur Kjaradóms kemur til framkvæmda 1. júlí næst á eftir uppkvaðningu hans og gildir í tvö ár frá þeim tíma.

Dómur bindur aðilja á sama hátt sem samningur þeirra, og gilda um uppsögn kjaraákvæða hans og framlengingu ákvæði laga þessara um kjarasamninga, sbr. II. kafla.

V. KAFLI

23. gr.

Stjórn viðurkenndra heildarsamtaka tekur ákvörðun um uppsögn kjarasamninga. Nú kemur fram ósk innan stjórnar heildarsamtakanna um, að um þá ákvörðun fari fram allsherjaratkvæðagreiðsla, og skal þá slík atkvæðagreiðsla fram fara meðal ríkisstarfsmanna innan þeirra heildarsamtaka, er í hlut eiga, til samþykktar eða synjunar.

VI. KAFLI

24. gr.

Kjaranefnd skal skipuð fimm mönnum.

Hæstiréttur skipar þrjá nefndarmenn. Skal einn þeirra vera lögfræðingur og formaður nefndarinnar.

Fjármálaráðherra skipar einn nefndarmanna.

Heildarsamtök þau, sem viðurkenningu hafa hlotið, skulu nefna einn nefndarmann hvert. Nefndarmaður tekur sæti í nefndinni, þegar fjallað er um mál manna, sem eru félagar í þeim samtökum, er nefndu hann.

Sömu aðiljar skulu skipa varamenn í Kjaranefnd.

Nefndarmenn skulu skipaðir til fjögurra ára í senn.

25. gr.

Kjaranefnd sker til fullnaðar úr ágreiningi samningsaðila um:

1. Skipan einstakra manna í launaflokka kjarasamnings.
2. Hver aukastörf sé rétt að telja til aðalstarfs og hver beri að launa sérstaklega.
3. Vinnutíma, yfirvinnu og yfirvinnukaup einstakra starfsmanna eða starfshópa.
4. Ágreining um fæðisaðstöðu og fæðiskostnað einstakra starfsmanna eða starfshópa.

Einstök félög fara með fyrirsvar starfsmanna fyrir Kjaranefnd, sbr. 3. mgr. 3. gr. og 6. gr.

VII. KAFLI

26. gr.

Félagsdómur dæmir í málum, sem rísa milli samningsaðilja út af brotum á lögum þessum, ágreining um skilning á kjarasamningi og gildi hans og um félagsréttindi ríkisstarfsmanna, sbr. 5. mgr. 3. gr.

Þegar félagsdómur fer með slík mál, nefna heildarsamtök þau, sem viðurkenningu hafa hlotið og eru aðiljar máls, svo og fjármálaráðherra dómendur til setu í dómnum í stað þeirra dómenda, er nefndir hafa verið af Alþýðusambandi Íslands og Vinnuveitendasambandi Íslands.

Heildarsamtök, er viðurkenningu hafa hlotið, reka mál fyrir Félagsdómi vegna sjálfs sín, félaga innan vébanda sinna, svo og starfsmanna, er í hlut eiga. Að öðru leyti gilda ákvæði 45. gr. laga nr. 80/1938 um sóknaraðild máls fyrir Félagsdómi.

VIII. KAFLI

27. gr.

Ríkisstarfsmenn einir skulu velja menn í samninganefndir, og í þeim mega ríkisstarfsmenn einir eiga sæti. Sama gildir, þegar stjórnir félaga fara með samninga og aðrar þær ákvarðanir eru teknar, er varða kjör ríkisstarfsmanna.

Enginn ríkisstarfsmaður má taka þátt í atkvæðagreiðslu eða ákvörðun um kjaramál í nema einu félagi innan heildarsamtaka sinna.

28. gr.

Ákvæði í ráðningarsamningi er ógilt, ef það brýtur í bága við kjarasamning starfsmanni í óhag.

29. gr.

Nú er sett á fót ný ríkisstofnun, og skal þá ákveða kjör starfsmanna hennar með samkomulagi milli fjármálaráðherra og þeirra aðildarfélaga viðurkenndra heildarsamtaka, sem í hlut eiga.

Náist ekki samkomulag milli þessara aðilja, skal Kjaranefnd skera úr deilunni. Sama gildir, ef stofnaðar eru nýjar stöður við stofnanir ríkisins.

30. gr.

Heildarsamtök þau, er viðurkenningu hafa hlotið, og fjármálaráðherra skulu hver um sig nefna einn mann í samstarfsnefnd. Hlutverk nefndarinnar skal vera að stuðla að samræmdri framkvæmd laga þessara.

31. gr.

Kostnaður við Kjaradóm og Kjaranefnd, þar á meðal laun dómenda og nefndarmanna eftir ákvörðun ráðherra, greiðist úr ríkissjóði.

32. gr.

Starfsmenn borgar-, bæjar- og sveitarstjórna, svo og sýslufélaga hafa samningsrétt samkvæmt ákvæðum laga þessara að því breyttu, að einstök félög starfsmanna, sem hlutaðeigandi sveitarstjórnir eða sýslunefndir viðurkenna, fara með allan samningsrétt. Skal nánar kveðið á um þetta í reglugerð, er félagsmálaráðherra skal setja að höfðu samráði við stjórnir heildarsamtaka þeirra, er viðurkenningu hafa hlotið, sbr. 1. mgr. 3. gr. Í reglugerð þessari má kveða á um aðra fresti en ákveðnir eru í lögum þessum.

33. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 55 28. apríl 1962, um kjarasamninga opinberra starfsmanna, svo og lög nr. 97 20. des. 1962 og lög nr. 65 28. maí 1969, um breyting á þeim lögum.

Ákvæði til bráðabirgða.

I. Við gerð fyrstu kjarasamninga eftir gildistöku laga þessara er nægilegt, að tillögur og kröfugerð varðandi sérsamninga, sbr. 2. mgr. 10. gr., berist 10 dögum

eftir undirritun aðalkjarasamninga eða uppkvaðningu dóms Kjaradóms um kjaradeilu.

II. Sá kjarasamningur, sem fyrst er gerður eftir gildistöku laga þessara, skal gilda frá 1. janúar næst á eftir, að því er varðar föst laun og vinnutíma og yfirvinnukaup, en frá 1. júlí næst á eftir, að því er varðar önnur kjaraatriði.

III. Starfstíma Kjaradóms þess, sem skipaður var samkvæmt 15. gr. laga nr. 55/1962 og nú situr, lýkur 1. október 1973. Fyrir þann tíma skal skipa menn í Kjaradóm samkvæmt 15. gr. þessara laga, og hefst starfstími þeirra 1. okt. 1973.

IV. Starfstíma Kjaranefndar þeirrar, sem skipuð var samkvæmt 23. gr. laga nr. 55/1962, lýkur 31. desember 1973. Fyrir þann tíma skal skipa menn í Kjaranefnd samkvæmt 24. gr. þessara laga.

Gjört í Reykjavík, 25. apríl 1973.

Kristján Eldjárn.
(L. S.)

Halldór E. Sigurðsson.

Nr. 47. 25. apríl 1973.

LÖG

um róðrartíma fiskibáta.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að ákveða með reglugerð brottfarartíma allra þeirra báta til fiskiróðra, sem sækja til fiskjar, svo og setja ákvæði um eftirlitsskip og um samband bátanna við þau, eftir því sem þurfa þykir.

2. gr.

Hreppsnefndir og bæjarstjórnir hlutaðeigandi sveitar- og bæjarfélaga skulu hver um sig kjósa 3—5 bátaformenn til þess, ásamt skipstjórum eftirlitsskipa, að hafa eftirlit með því, að fylgt sé fyrirmælum þeim, er sett kunna að verða samkvæmt ákvæðum 1. gr.

3. gr.

Brot gegn reglugerð, sem sett kann að verða samkvæmt lögum þessum, varða sektum frá kr. 5000.00—50 000.00. Ítrekað brot getur varðað missi réttinda til skipstjórnar í 6 mánuði. Mál út af brotum skulu sæta meðferð opinberra mála.

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt eru felld úr gildi lög nr. 1 12. jan. 1945, um róðrartíma fiskibáta.

Gjört í Reykjavík, 25. apríl 1973.

Kristján Eldjárn.
(L. S.)

Lúðvík Jósepsson.